

Rekenkamercommissie Gemert-Bakel – Laarbeek

Jaarverslag 2018 en lopende onderzoeken 2019

Inhoud jaarverslag Rekenkamercommissie

I.	Voorwoord	3
II.	Samenstelling van de Rekenkamercommissie	4
III.	Werkwijze en bijeenkomsten	5
IV.	Onderzoeken 2018 - 2019	6
V.	Onderzoeksplan 2019	7
VI.	Budget	10

I. Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag over 2018 en een overzicht van de lopende onderzoeken voor 2019. Met dit jaarverslag wil de Rekenkamercommissie Gemert-Bakel - Laarbeek verantwoording afleggen over haar werkzaamheden in 2018 en tevens vooruitkijken naar de onderzoeken die dit jaar worden opgeleverd.

Ook in 2019 willen wij beide gemeenteraden weer zo goed mogelijk ondersteunen bij hun kaderstellende en controlerende rol. Hierbij kiezen wij ervoor om niet alleen terug te kijken (ex post), maar vooral ook door vooruit te kijken (ex ante onderzoek) en de raadsleden concrete handvatten voor kaderstelling/sturing te geven.

Voorafgaande aan elk jaar vragen wij, in samenspraak met de regiegroep, aan uw raad om onderwerpen te benoemen die wij als Rekenkamercommissie zouden kunnen oppakken. Echter om nog beter aan te kunnen sluiten bij uw wensen zijn wij voornemens om nog voor het zomerreces met alle fracties uit uw raad het gesprek aan te gaan. Het doel is wat ons betreft dan tweeledig. We kunnen onderling nader kennismaken, temeer er mogelijk (nieuwe) leden in uw raad zijn met wie wij nog niet eerder hebben gesproken. Tevens kunnen wij dan goed luisteren wat voor u van belang is om de komende jaren nader te onderzoeken. Dit zodat wij als Rekenkamercommissie zo gericht mogelijk onderzoek kunnen doen, aansluitende bij uw wensen. Wij hopen dat u hiervoor open staat en dat wij binnenkort een bezoek aan uw fractie mogen brengen.

Tot slot dankt de Rekenkamercommissie allen, de gemeenteraad, maar ook iedereen binnen en buiten de ambtelijke organisatie van Gemert-Bakel en Laarbeek die aan de realisatie van de werkzaamheden van de Rekenkamercommissie ook dit jaar weer een bijdrage hebben geleverd.

Mocht u naar aanleiding van dit jaarverslag nog vragen hebben, neem dan contact met ons op. Wij zijn dan graag bereid hierover het gesprek aan te gaan. Zie hiervoor onderstaande contactgegevens.

John Verhoeven,
Voorzitter Rekenkamercommissie Gemert-Bakel - Laarbeek

Telefoon: 0492 378500
E-mail: rekenkamercommissie@gemert-bakel.nl

30 april 2019

II. Samenstelling van de Rekenkamercommissie

In 2018 heeft de Rekenkamercommissie geen wisselingen gehad in voorzitters of leden. Wel is er van secretaris gewisseld omdat de afspraak is dat beide gemeenten elkaar afwisselen na twee jaar van ondersteuning. De Rekenkamercommissie is ambitieus en wil zoveel mogelijk onderzoeken goed in de steigers zetten.

De Rekenkamercommissie Gemert-Bakel – Laarbeek is in 2018 als volgt samengesteld:
de heer J. Verhoeven (voorzitter).
de heer J. Sanders (lid).
de heer C. Lommers (lid).

De Rekenkamercommissie werd tot juni 2018 ambtelijk ondersteund door de heer R. van Heijnsbergen (secretaris), griffier van de gemeente Laarbeek. Begin juni is het secretariaat, conform de daarover gemaakte afspraken, overgenomen door de heer P. van Bortel (griffier van de gemeente Gemert-Bakel). Achtereenvolgens heeft in augustus 2018 mevrouw H. Verhoeven-van der Heijden (plaatsvervangend griffier van Gemert-Bakel) het stokje van hem overgenomen.

Contact

Post: Postbus 10.000 5420 CA Gemert

Telefoon: 0492 378500

E-mail: rekenkamercommissie@gemert-bakel.nl

III. Werkwijze en bijeenkomsten

De Rekenkamercommissie is een onafhankelijk orgaan waarvan de taken en bevoegdheden zijn beschreven in de Gemeentewet en de door de gemeenteraden vastgestelde Verordening gemeentelijke Rekenkamercommissie Gemert-Bakel en Laarbeek 2015 en Convenant gezamenlijke Rekenkamercommissie gemeenten Gemert-Bakel en Laarbeek. Ook is er een reglement van orde.

De Rekenkamercommissie voert onderzoek uit naar de effecten van het gemeentelijk beleid en naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gemeentelijk beleid, van het gemeentelijk beheer en van de gemeentelijke organisatie, naar de rechtmatigheid van het gemeentelijk beheer, alsmede naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van instellingen waarvan de activiteiten geheel of in belangrijke mate door de gemeente wordt bekostigd.

Er is een regiegroep voor de Rekenkamercommissie. De regiegroep is een intergemeentelijk adviesorgaan, bestaande uit ten minste twee leden per raad van de gemeenten, ondersteund door een van de raadsgriffiers. De regiegroep fungeert namens de gemeenteraden als klankbord en contactorgaan voor de Rekenkamercommissie.

De gemeenteraad kan de Rekenkamercommissie door tussenkomst van de regiegroep om een onderzoek verzoeken, waarbij de Rekenkamercommissie onafhankelijk is in haar uiteindelijke onderwerpkeuze. Jaarlijks stelt zij een onderzoeksplan en jaarverslag op.

De resultaten, conclusies en aanbevelingen van uitgevoerde onderzoeken worden vastgelegd in een conceptrapport. Dit conceptrapport wordt achtereenvolgens voorgelegd aan de bij het onderzoek betrokken ambtenaren en bestuurders. Zij worden in de gelegenheid gesteld om hierop te reageren. Nadat de reacties zijn verwerkt, biedt de Rekenkamercommissie het rapport aan de gemeenteraad aan.

Gedurende het verslagjaar 2018 is de Rekenkamercommissie zestien keer bij elkaar geweest voor eigen vergaderingen, vergaderingen met de regiegroep en bijeenkomsten met derden in het kader van de uitvoering van de onderzoeken.

IV. Onderzoeken 2018 - 2019

In de loop van 2018 zijn de volgende rapporten uitgebracht:

- **Onderzoek naar participatie in het sociaal domein (Gemert-Bakel en Laarbeek)**

Sinds 2015 hebben gemeenten meer verantwoordelijkheden gekregen voor de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Jeugdwet en de Participatiewet. Eén van de ideeën hierachter is dat gemeenten beter zicht hebben op behoeften van hun inwoners en zij daar het aanbod aan zorg en hulp beter op kunnen afstemmen.

In het beleid van de gemeenten Gemert-Bakel en Laarbeek wordt duidelijk dat die hulp niet altijd van de overheid of professionele zorginstellingen hoeft te komen. Het helpen van elkaar is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Iedereen doet daardoor ook mee in de samenleving.

De Rekenkamercommissie Gemert-Bakel en Laarbeek wilde weten hoe inwoners de uitvoering van dat beleid beleven en wat de gemeenten van hen kunnen leren. Dit rekenkameronderzoek heeft dus een waarderende en opiniërende benadering gehad, waarbij leren voor de toekomst centraal stond. De doelstelling van het onderzoek was:

De gemeenteraden van Gemert-Bakel en Laarbeek inzicht bieden in de voortgang van het veranderde samenspel tussen gemeente en gemeenschap.

Op basis van bovenstaande doelstelling was de centrale vraag:

Wat doen de gemeenten Gemert-Bakel en Laarbeek aan het samenspel tussen gemeente en gemeenschap en wat kan beter?

Stand van zaken

Dit onderzoek is afgerond, gepresenteerd en bestuurlijk besproken.

In 2018 en begin 2019 is gewerkt aan onderstaande onderzoeksplannen:

- **Onderzoek naar Subsidies (Gemert-Bakel en Laarbeek)**

De Rekenkamercommissie heeft onderzoek gedaan naar het subsidiebeleid in de twee gemeenten. Subsidiebeleid is in beide gemeenten een actueel onderwerp en de gemeenteraden vinden het interessant om naar de effectiviteit en toepasbaarheid te kijken.

Doelstelling van het onderzoek is:

Het verschaffen van inzicht aan de raden in de effectiviteit van het eigen subsidiebeleid: sluiten de resultaten aan bij de uitgangspunten die bij de vaststelling van het beleid zijn geformuleerd?

Stand van zaken

Vanwege de verkiezingen in maart 2018 is, in overleg, het onderzoek even 'on hold' gezet. Inmiddels is het onderzoek afgerond en aan de colleges voorgelegd voor een bestuurlijke reactie. Verdere bestuurlijke behandeling vindt plaats op 9 mei a.s. in de commissie Sociaal Domein, Sport en Onderwijs (Gemert-Bakel) en op 28 mei in de commissie Sociaal Domein (Laarbeek).

- **Informatiebeveiliging (Gemert-Bakel en Laarbeek)**

Informatiebeveiliging is een onderwerp dat steeds belangrijker wordt voor overheden/gemeenten. Verlies van gegevens(dragers), onzorgvuldig of oneigenlijk gebruik, het manipuleren van informatie en/of inbraak in informatiesystemen kan grote schade opleveren voor overheden, burgers en bedrijven. Burgers, bedrijven en organisaties moeten erop kunnen vertrouwen, dat gegevens in goede handen zijn bij de overheid. Gemeenten dragen verantwoordelijkheid voor informatiebeveiliging en in het bijzonder voor de bescherming van persoonsgegevens.

Doelstelling van het onderzoek:

De Rekenkamercommissie van Gemert-Bakel en Laarbeek wil met dit onderzoek inzicht geven in de huidige staat van de technische beveiliging van de gegevens die de gemeente beheert.

Stand van zaken

Inmiddels is het onderzoek afgerond en aan de colleges voorgelegd voor een bestuurlijke reactie. Verdere bestuurlijke behandeling vindt plaats op 7 mei a.s. in de commissie Financiën en Bestuur (Gemert-Bakel) en de commissie Algemene Zaken (Laarbeek). Beide behandelingen vinden plaats op dezelfde dag, maar op een verschillend tijdstip, zodat de onderzoeker en de leden van de Rekenkamercommissie hierbij aanwezig kunnen zijn.

- **Duurzaamheid (Laarbeek)**

In Laarbeek zijn op het gebied van duurzaamheid al veel goede initiatieven ontplooid. Dit heeft ertoe geleid dat de gemeente door een actiegerichte aanpak erin is geslaagd om in korte tijd vele concrete initiatieven in gang te zetten, tezamen met vele betrokkenen in de samenleving. De gemeente Laarbeek was voornemens om in 2018/2019 een inhoudelijke focus aan te brengen in het duurzaamheidsbeleid. De Rekenkamercommissie zag dit als een uitgelezen kans om met een onderzoek de gemeenteraad te helpen in haar kaderstellende rol, bij sturing (versnellen en of bijsturen) en om te kunnen controleren.

Doelstelling van het onderzoek:

Het onderzoek kan de raad in dit opzicht helpen bij zijn kaderstellende en controlerende rol.

Door inzicht te krijgen in de mate van succes en rendement van duurzaamheidsinitiatieven (meten is weten) is de gemeenteraad beter in staat te sturen.

Stand van zaken

Inmiddels is het onderzoek afgerond. Ambtelijk en bestuurlijk wordt het in de maanden april en mei verder voorgelegd voor nadere aanscherping en een reactie van het college van burgemeester en wethouders van Laarbeek. Het streven is om het rapport nog voor het zomerreces in een van de raadscommissies, waarschijnlijk Algemene Zaken, te behandelen.

V. Onderzoeksplan 2019

Bij het opstellen van het Onderzoeksplan 2018 is reeds gestart met het verzamelen van ideeën voor onderzoek in 2019. Ideeën zijn afkomstig van de fracties uit de gemeenteraad, de regio-

groep en de Rekenkamercommissie zelf. Samen met de regiegroep is verkend waar het onderzoek zich op zou moeten richten om te voorzien in de behoeften van de gemeenteraad.

Na het gesprek met de regiegroep is de Rekenkamercommissie voor de onderzoeksideeën die bij de raadsleden 'hoog scoorden' nagegaan of hier recent al onderzoek naar is gedaan, of eventueel onderzoek op stapel staat en wat de mogelijkheden voor onderzoek door de Rekenkamercommissie zouden kunnen zijn. Verder hebben wij de bij de raadsdelegatie hoog scorende ideeën afgezet tegen de selectiecriteria voor rekenkameronderzoek en hoe een onderzoek past binnen de personele en financiële mogelijkheden van de Rekenkamercommissie. In 2019 onderzoekt de Rekenkamercommissie, aanvullend op de reeds lopende onderzoeken, in ieder geval de 'bestrijding armoede- en schuldenproblematiek' binnen de gemeente Gemert-Bakel.

Daarnaast is de Rekenkamercommissie voornemens om, aan de hand van gesprekken met de fracties (zie voorwoord) en de financiële mogelijkheden, in de tweede helft van 2019 nog andere onderzoeken op te pakken. Voor deze aanpak is gekozen om zo optimaal mogelijk aan te kunnen sluiten bij de wensen van beide gemeenteraden.

- **'Bestrijding armoede- en schuldenproblematiek (Gemert-Bakel)**

Gelet op de groei van de armoede onder bepaalde bevolkingsgroepen en de mogelijk nadelige effecten daarvan is een effectief en efficiënt armoedebeleid van groot maatschappelijk belang.

Doelstelling van het van onderzoek:

De Rekenkamercommissie wil voor de gemeenteraad inzichtelijk maken waaruit het armoede- en schuldenproblematiek beleid van de gemeente Gemert-Bakel bestaat, wat de doelen van het beleid zijn en welke instrumenten er worden ingezet om deze doelen te bereiken. Ook wil de Rekenkamercommissie onderzoeken welke effecten in de samenleving zijn toe te schrijven aan de inspanningen van de gemeente. Met als doel zowel de efficiëntie als effectiviteit van het armoedebeleid en schuldhelpverlening bij ouderen en jongeren te verbeteren.

Centrale vraagstelling hierbij is:

Hoe is het armoedebeleid in de gemeente Gemert-Bakel georganiseerd en kan er voldoende uitvoering worden gegeven aan een doeltreffend en doelmatig armoede- en schuldenproblematiekbeleid?

Achtergrond van het onderzoek

Armoede komt steeds meer voor in Nederland. Het aantal mensen dat maandelijks te weinig geld overhoudt om van te leven neemt steeds meer toe. Ook langdurige armoede neemt steeds grotere vormen aan. Het aantal huishoudens dat vier jaar of langer van een inkomen onder de lage-inkomensgrens moest rondkomen nam in 2015 toe met 27 duizend tot 221 duizend (CBS, 2017).

De bestrijding van armoede en schuldenproblematiek staat hoog op de beleidsagenda bij de gemeente Gemert-Bakel. De gemeente heeft de afgelopen jaren verschillende initiatieven in het leven geroepen om armoede op een duurzame en zo efficiënt mogelijke wijze te bestrijden. Enkele voorbeelden zijn het organiseren van een armoedeconferentie, Sociaal Café en de samen-

werking met o.a. Stichting Leergeld en de LEV Groep die netwerkbijeenkomsten organiseert voor mensen en organisaties die zich inzetten tegen armoede. Hieruit blijkt dat de gemeente Gemert-Bakel actief inzet op de aanpak van armoedebestrijding. De vraag is of de gemeente ondanks alle inspanningen, samenwerking en afstemming tussen partijen alle inwoners bereikt die voor armoede maatregelen in aanmerking komen.

Armoede wordt in de regel geassocieerd met het hebben van een laag inkomen. Armoede- en schuldenproblematiek is veel meer dan een ééndimensionaal financieel begrip. Armoede is niet alleen een kwestie van de hoogte van het inkomen, het is ook een kwestie van het ontbreken van kansen om deel te nemen aan de samenleving, zoals toegang tot de arbeidsmarkt, maatschappelijke activiteiten en de gezondheidszorg.

Vaak is er sprake van een cumulatie van armoederisico's bijvoorbeeld gezondheidsrisico's en schuldenproblematiek. Armoede- en schuldenproblematiek is een complex verschijnsel met doorgaans samenhangende dimensies zoals, inkomen, maatschappelijke participatie, opleidingsniveau, gezondheid, zelfredzaamheid, wonen en leefomgeving.

Definitie armoede:

Er is sprake van armoede wanneer iemand gedurende een langere tijd niet de middelen heeft om te kunnen beschikken over de goederen en voorzieningen die in zijn samenleving als minimaal noodzakelijk gelden. (SCP, 2016)

Mede door de economische ontwikkelingen van de afgelopen jaren zijn bij veel huishoudens ingrijpende veranderingen opgetreden in de inkomenssituatie. In het huidige economische klimaat zien we het aantal inwoners dat moeite heeft om rond te komen stijgen. Daarbij kan worden geconstateerd, dat er, als gevolg van de economische crisis, een stijgende problematiek is inzake armoede- en schuldhelpverlening. Armoede- en schuldenproblematiek is hiermee in toenemende mate een probleem dat kan leiden tot grote maatschappelijke ontwrichting. Ook in de gemeente Gemert-Bakel is armoede- en schuldhelpverlening een actueel thema.

|

VI. Budget

De Rekenkamercommissie voert haar werkzaamheden uit binnen het budget dat de raad daarvoor beschikbaar heeft gesteld. In het convenant gezamenlijke Rekenkamercommissie gemeenten Gemert-Bakel en Laarbeek is afgesproken dat de deelnemende gemeenten jaarlijks een budget beschikbaar stellen van € 1,00 per inwoner. De uitvoeringskosten van de Rekenkamercommissie komen ten laste van dit budget. De commissie beschikt over een ambtelijk secretaris en voert zelf of samen met ingehuurd externe deskundigen de onderzoeken uit.

Dit levert in het kort de volgende financiële verantwoording op. De financiële verantwoording is nader toegelicht aan uw vertegenwoordigers in de regiegroep.

Budget Rekenkamercommissie 2018

Bijdrage gemeente Laarbeek (€ 1,00 per inw):	€ 21.992,-	
Bijdrage gemeente Gemert-Bakel: (€ 1,00 per inw):	€ 30.340,-	
Niet besteed budget 2017	€ 14.993,-	
Totaal:		€ 67.325,-

Uitgaven 2018

Vergoedingen leden van de Rekenkamercommissie	€ 6.600,-	
Administratieve kosten	€	
Onderzoekskosten (externe expertise)	€ 41.037,-	
Totaal:		€ 47.637,-
Restant 2018 (overschot, wordt overgebracht naar 2019):		€ 19.688,-

Artikel 12, lid 4, van de Verordening gemeentelijke Rekenkamercommissie Gemert-Bakel en Laarbeek 2015 bepaalt:

Indien het budget niet volledig wordt besteed, blijft het resterende beschikbaar voor de Rekenkamercommissie, na overleg met de regiegroep en met een maximum van 50% van het jaarbudget. In overleg met de regiegroep is besloten tot reservering van het restant van het jaarbudget van 2018, i.c. € 19.688,- ten behoeve van het jaar 2019.